

Polityka Unii Europejskiej a przedwczesne kończenie nauki

Obecnie w Europie około 76 milionów osób w wieku 24-64 lata ma niskie kwalifikacje lub nie posiada ich w ogóle. Osoby o niskich kwalifikacjach mają problemy ze znalezieniem pracy i najczęściej należą do grupy osób długotrwale bezrobotnych, co powoduje obniżenie jakości ich życia i często prowadzi do wykluczenia społecznego. Zgodnie z prognozami zapotrzebowania na kwalifikacje w najbliższej dekadzie ilość ofert pracy dla osób o niskich kwalifikacjach będzie się drastycznie zmniejszać na korzyść zapotrzebowania na pracowników o wysokich i średnich kwalifikacjach.

Jednocześnie dużym problemem w Europie jest przedwczesne kończenie nauki przez młodzież. W 2009 r. ponad sześć milionów młodych ludzi, czyli 14,4 % osób w wieku 18-24 lat, zakończyło edukację lub szkolenie na poziomie kształcenia gimnazjalnego lub niższym. Co gorsza 17,4 % z nich ukończyło jedynie szkołę podstawową¹. Przedwczesne kończenie nauki oznacza marnowanie możliwości życiowych młodych ludzi, a także potencjału społecznego i gospodarczego całej Unii Europejskiej.

Przedwczesne kończenie nauki bezpośrednio przyczynia się do bezrobocia młodych osób. Obecnie w Europie wynosi ono 20 %. Szanse na zatrudnienie są powiązane z osiągniętym poziomem kwalifikacji. W 2009 r. w UE 52 % osób, które przedwcześnie zakończyły naukę, było bezrobotnych lub wyłączonych z rynku pracy². Osoby bez kwalifikacji, nawet jeżeli pracowały, zarabiałły mniej, zwykle zatrudnione były na niepewnych warunkach i częściej uzależnione od pomocy socjalnej. Rzadziej uczyły się przez całe życie i przekwalifikowały. Gorsza sytuacja edukacyjna może w jeszcze większym stopniu zmniejszyć ich szanse.

Ponieważ przyszłość Europy zależy od jej młodzieży, Unia Europejska podjęła szereg inicjatyw politycznych ukierunkowanych na ograniczenie zjawiska przedwczesnego kończenia nauki.

Poprzez **strategię „Europa 2020”** Unia Europejska stara się w większym stopniu wspierać młodych ludzi i umożliwić im pełny rozwój ich talentów z korzyścią dla nich samych i dla gospodarki. Jednym z głównych celów ustanowionych przez Radę Europejską jest zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do poziomu poniżej 10% oraz zagwarantowanie, że co najmniej 40% osób młodszego pokolenia uzyska wykształcenie wyższe lub równoważne. Zwiększenie edukacyjnych osiągnięć młodych ludzi przyczynia się do osiągnięcia zarówno celu „inteligentnego rozwoju”, poprzez zwiększanie umiejętności, jak i celu „rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, poprzez zapobieganie jednemu z najważniejszych czynników ryzyka bezrobocia i ubóstwa.

Komunikat z Brugii w sprawie ściślejszej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego w latach 2011-2020 wyznaczający cele na nowe dziesięciolecie wskazuje na przedwczesne kończenie nauki jako główny problem i przeciwdziałanie temu zjawisku jako priorytetowe w polityce edukacyjnej UE.

---

¹ Eurostat, badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL), 2010.

² Eurostat, LFS 2010 r.

Zalecenie Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki ma pomóc państwom członkowskim w wypracowywaniu innowacyjnych rozwiązań i rozwijaniu strategii o dużym wpływie oraz dobrym stosunku kosztów do korzyści. Proponuje określenie wspólnych europejskich ram skutecznej i efektywnej polityki przeciwdziałania przedwczesnemu kończeniu nauki, i by państwa członkowskie do 2012 r. przyjęły kompleksowe krajowe strategie przeciwdziałania przedwczesnemu kończeniu nauki, zgodne z celami krajowymi.

Aby skuteczniej wpływać na opracowywanie polityk i przyspieszyć proces wzajemnego uczenia się, **grupa decydentów na szczeblu europejskim**, reprezentujących różne państwa członkowskie, towarzyszyć będzie wprowadzaniu w życie zalecenia Rady oraz wspierać Komisję i Radę przy monitorowaniu rozwoju sytuacji w państwach członkowskich i na poziomie europejskim. Będzie ona wspierać identyfikowanie skutecznych strategii i praktyk radzenia sobie ze wspólnymi wyzwaniami w różnych państwach członkowskich, wspierać wymianę doświadczeń i pomagać w określaniu lepiej ukierunkowanych zaleceń dotyczących polityki.

Ważnymi źródłami finansowania krajowych i regionalnych środków na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki mogą być europejskie fundusze strukturalne, a w szczególności Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Również program „Uczenie się przez całe życie” i powiązane **programy w dziedzinie badań naukowych i innowacji** będą w większym stopniu wykorzystywane do wspierania eksperymentów i innowacyjnego podejścia w celu ograniczenia zjawiska przedwczesnego kończenia nauki. Umożliwia to wymianę doświadczeń i dobrych praktyk na poziomie placówek kształcenia i szkolenia i zachęca do rozwijania skutecznych i efektywnych środków wspierania uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki.